

5.- 7 D'OCTUBRE DE 1794. SAN ANTONIO DE PADUA.

El 21 de gener de 1793, en plena Revolució Francesa, el rei de França, Lluís XVI, aliat del monarca espanyol Carles IV, moria executat. El dia 7 de març següent la Convenció francesa declarava la guerra contra Espanya, considerant que tant a Catalunya com al País Basc podia trobar aliats per aconseguir l'enderrocament de la monarquia borbònica espanyola. Començava d'aquesta manera la Guerra Gran, també coneguda com la Guerra dels Pirineus o Guerra del Rosselló, que s'allargaria fins al 1795. Les terres de la Catalunya Nord i de l'Empordà foren escenari d'importants ofensives i contraofensives d'ambdós bàndols.

Els catalans veien l'oportunitat de reunificar-se amb els comtats del Rosselló, que havien passat a França el 1659 pel Tractat dels Pirineus; els rossellonesos realistes pretenien sortir de França i annexionar-se a Espanya, mentre que els republicans maldaven per integrar el Principat a França. La monarquia borbònica espanyola, per la seva banda, tenia pretensions ben diferents. Lluny d'ambicions territorials, el seu objectiu era sufocar els revolucionaris de banda i banda dels Pirineus per mantenir les estructures i privilegis de l'Antic Règim, que ja havia caigut a França amb la decapitació de Lluís XVI.

El 1794, després de la batalla del Voló i la derrota de les tropes espanyoles al Rosselló, la guerra s'estengué a l'Empordà i la Garrotxa. Per primera vegada des de feia més de 100 anys es cridà a sometent als pobles del bisbat de Girona amb l'objectiu de reclutar efectius per defensar la frontera. Cada poble hi va contribuir amb una part dels seus homes barons, comandats pels principals de cada lloc. En el cas de l'Escala, el lideratge l'exercí Josep Maranges de Marimon. Aquests sometents frenaren com pogueren els francesos, però després de la rendició del castell de Sant Ferran de Figueres, varen ser llicenciats.

A petició de Felip Sanmarch, primer tinent de les Reials Guàrdies d'Infanteria Valona i comandant de les forces destinades a l'Escala per a la custòdia dels queviures destinats a les tropes (segons Josep Fàbregas, 30.000 faneques de blat¹, Maranges aconseguí traslladar a aquesta població seixanta caixes de cartutxos que quedaven a Sant Pere Pescador després de la seva rendició.

El landro *San Antonio de Padua*, amb matrícula de Vinarós i patronejat per Llorenç Uget, salpà d'Alacant el dia 20 de setembre de 1794 carregat de palla amb destí a Sant Pere Pescador, probablement es tractava de subministrament per a les tropes espanyoles. El dia 6 d'octubre arribava sense novetat al golf de Roses i fondejava prop de La Clota. Cap a les 9 del vespre "...empezó a soplar viento del norte y fue enfureciéndose tanto que aflojaron todas las áncoras (...). Así fue que embraveciéndose el viento a horas que serían entre las dos y las tres de la misma noche fue el citado landro al través por el grande volumen de paja que llevaba...". Intentaren salvar el mercant llençant al mar la major part de la càrrega. La documentació consultada parla de greus danys al vaixell, sense especificar.

6.- 19 D'OCTUBRE DE 1794. NOSTRA SENYORA DEL CARME

El bergantí *Nostra Senyora del Carme*, de Benicarló, propietat de Joseph White i patronejat per Antoni Brau, de Vinaròs, sortí el 9 d'octubre de 1794 del moll de Barcelona amb carregament de blat per compta de la Reial Hisenda i destí

a l'Escala, a Josep de Vivancos i en nom seu a Pere Coll, "*guarda almacén de víveres de La Escala*". També es tractava de queviures i subministraments per l'exèrcit espanyol. La navegació va transcórrer amb bon temps i el dia 17 fondejava a La Clota. Joan Mas, pràctic de l'Escala, ordenà col·locar el bergantí en un dels llocs més segurs i arcerats de la cala. Entre les vuit i les nou del vespre de l'endemà començar a entrar un progressiu vent del nord que trencà els amarres. Les maniobres desesperades per salvar el bergantí foren inútils "... *desamparando el patrón y tripulantes el barco por el temporal (lo mismo que hicieron los demás patrones con otros barcos anclados en esta cala). No volvió a él hasta la tarde del 19 con una lancha extranjera (por estar la del barco ya perdida) y lo halló con cinco o seis palmos de agua sobre el casco por haber dado este a las peñas*".

Al cap de 10 dies el Subdelegat de Marina de l'Escala, Antoni Maranges Molinas, encarregà un peritatge sobre el cost del vaixell abans i després del naufragi. Els encarregats de fer-lo foren Pere Vidal, mestre d'aixa de Palamós; Josep Donjó, mestre d'aixa de l'Escala i els patrons Josep Ruiz Bayell i Jaume Manegat. Certificaren que abans el seu valor era de 600 lliures catalanes i ara de 300, 400 si hi sumaven les àncores, velam, pals, caps i altres aparells.

L'any 1800 els propietaris intentaren esbrinar quin havia estat del destí del vaixell. Maranges obrí un expedient i cità diversos testimonis. Qui donà més llum fou Jaume Costa, pregoner públic de l'Escala, el qual manifestà que "...*a últimos de agosto del año siguiente [1795] vendí en pública subasta las velas, cables, palos y un poco de clavezón, que fué lo único que se salvó, a un forastero, que en el mismo mandó venderlo y no me acuerdo por qué precio...*".

7.- 5 DE GENER DE 1795. TRIUNFANTE

El navili *Triunfante* -de nom religiós Santiago el Menor-, que també acabaria enfonsat a la mar empordanesa, és un dels vaixells de guerra espanyols més famosos i reputats. Fou construït l'any 1756 a les drassanes dels "*Reales Astilleros de Esteiro*" de El Ferrol. El va dissenyar Jorge Juan seguint el conegut com sistema "anglès". Formava part d'una sèrie de bucs completada per l'*Oriente*, el *Brillante*, el *Gallardo*, el *Glorioso*, el *Guerrero* i el *Vencedor*. És dona el cas únic a la Marina Espanyola que un d'ells, el *Guerrero*, restaria en servei més d'un segle. Aquest fet és un exemple clar de la qualitat i bona construcció d'aquests vaixells, que amb vent favorable podien arribar a una velocitat de 12 nusos.

El *Triunfante* tenia 1661 tones de desplaçament, 52,5 metres d'eslora, 15,2 de mànega i 6,5 de puntal. Podia portar una dotació de fins a 681 homes i el seu armament el formaven 74 canons disposats en dos ponts (dues fileres): 28 canons de 24 lliures, 30 de 18 lliures i 16 de 8 lliures.

Inicià els seus serveis el 1759, formant part de l'esquadra comandada del Tinent General Juan José Navarro, Marquès de la Victòria, que portà des de Nàpols fins a Barcelona el rei Carles III i la resta de la família reial. A bord del *Triunfante* hi viatjaren els infants Antonio i Francisco Javier. El 1762 transportà a Liorna la princesa Maria Luïsa de Parma per casar-se amb l'infant don Carlos, més tard Carles IV. El 1767 se li assignà la missió de recollir els jesuïtes de diferents ports i portar-los a Cadis i, des d'aquest port, escortar diversos transports fins a Civitavecchia. El mateix any, amb motiu de la signatura del tractat d'amistat amb el regne del Marroc, transportà des de Mogador l'Ambaixada extraordinària espanyola presidida per Jorge Juan, a qui el govern encarregà la negociació i signatura del tractat.

¹ Fàbregas Roig, Josep. *La Guerra Gran, 1793-1795. El protagonisme de Girona i la mobilització dels Miquelets*. Pagès Editors, Lleida, 2000.